

GO SAKAM MAJAKOVSKI, NO ŽIV A NE MUMIJA

- Dali mislite deka vo ovoj moment problemot za odgovornosta na pisatelot - poet ili prozaist pred opštествoto ima ~~sobeno~~ izrazena aktuelnost? Na vakvo prašanje ne naveduva faktot deka na taa tema e diskutirano i na Kongresot na PEN - klubot vo Bled, pre izvesno vreme, a sega toa e tema za predvideniot "Dialog" pomegu poetite i kritičarite na Strušките večeri na poezijata, što se održuvaat pred krajot na ovoj mesec.

- Temata što ja sugerira Vašeto prašanje e stara kolku što e stara i umetnosta. Vsušnost, toa e tema za ~~san i s l a t a~~ na umetničkoto tvoreštvo. Poznato e deka od najstari vremenja pa se do denes čovekot ne ja sfakal taa smisla na edinstven način. Naprotiv, negovata svest za umetnosta vo svojot razvojj kon vistinata beleži ne samo različni tuku i direktno sprotivni vrvi.

Zošto? Dali toa može da se objasni samo so istoriski, socijalni, klasni posebnosti? Ili pak ima nešto i vo samata priroda na umetnosta što tolku protivrečno se odrazuva vo svesta na čovekot? Ako ima, što e toa?

Ne veruvam deka može da se dade edinstven i konečen odgovor. Toa bi bilo kraj na umetnosta. Umetnosta e protivrečnost kako što e protivrečnost i svetot.

Sartr vo eden razgovor veli deka umetnosta na Zapad nema veke što da kaže, za razlika od onaa na Istok koja ne umee da go kaže ona što ima da go kaže, a Lukač pak zad sebe gleda samo grobišta ili skoro samo grobišta od urnati pametnici vo umetnosta.

Toa e odnos. Jasen, kategoričen. Bez ogled dali gi prifakame ili ne, vo ovie iskažuvanja e sadržana seta dramatična kompleksnost ~~što na ovoj prostor na problemot što na ovoj prostor e formuliran~~ ~~kako problem za odgovornosta~~

kako problem za odgovornost na pisatelot pred opštestvoto.

Vo procesot na tvoreštvoto, tvorecot sozdava so dlaboka uverenost deka proizvodot na negoviot duh ќе najde traen zaslon pod sonceto. Zabludite se otkrivaat otopse. Otopse idat urnatimite. Toa e neizbežna tragika na sekoj tvorečki proces.

Kade e tuka odgovornost? I čija?

Ako e vistina deka umetnosta poznavava tolku svetovi kolku što ima avtentični tvorci, togaš problemot za odgovornost bezdrugo i prvenstveno se postavlja kako problem na tvorečka sila i tvorečki potencijal. Estetski problem. Mož vo migot da se otkrie traenjet, vo denot vremeto, vo pravta ognat.

Toa e suštinata. Tvorecot mora da raspolaga so ogromna vnatrešna moć, kreatoriska i etička. I da znae kako da ja iskoristi. Bez kompromisi so svojot tvorečki imperativ i so opštestvoto. Zašto i ednoto i drugoto može da dovede do tragičen epilog.

Opštestvoto ne e nikakva mrtva fikcija. Toa e organizam od živi luđe, odnosi, tekovi, interesi, sfakanja, tendencii. Blagorodni humani, sebični, progresivni, konzervativni. Odgovornost na umetnikot pred opštestvoto e visoko razvijena smisla, čuvstvo, svest za odbrana i afirmacija na one vrednosti od koi životot stanuva pobogat, posovern, počovečen. Odgovornost e akcija vo umetnička forma. Nesporokoj. Neson. Sudba.

Majakovski gromoglasno izvikuva:.

Vo naše vreme poet e onoj koj što ќе napiše marš i lozung!

Da. No si zemam sloboda da gi parafraziram stihovite na

ovoj golem poet posveteni na Puškina:.
Živ, a ne mumija. A sme se prašale li kolku mumii ima deneš
nata literatura? Go sakam Majakovski, no živ a ne mumija!

Kade e tuka odgovornosta? I čija?

Našite talenti, velime, imaat stranski muzi. Denes. A včera?
Včera muzite ne bea naseleni zad granica.

Odgovornost.

Velime: vo našata literatura rastat generaciji kako pečurki
po dožd. (Prosto da ti zdodee da i pripagaš na koja i da e generacija).

Rastat so principot: Predmene - ništo, po mene - pak nušto

Se igrane odgovornost.

Da završam. Može bi strašno zvuči soznaniето na Lukač.

Možebi umetnosta i ne e samo grobišta od urnati pametnici. No i da e tak
toa ne se prosto grobišta, prosto pepel. Zašto Feniksot se rađa od sop-
stvenata pepel.

Veruvam deka samo preku tie grobišta vrvat patištata kon
vistinskata i trajna ubavina.